

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 25.09.2023

Tulay Hatımoğulları Oruç

Adana Milletvekili

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, “Deprem Sonrası İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarında Asbestin İncelenmesi: Hatay Örneği Teknik İnceleme Raporu” yayınlamıştır. Hatay’da 2 ve 3 Eylül 2023 tarihlerinde asbest incelemesinde bulunan Oda, çalışmanın sonucunun endişe verici olduğunu açıklamıştır.

Rapora göre; Hatay Serinyol, Antakya, Samandağ, Yeşilköy ve Defne’de depolama alanlarından, bina enkazlarından, yerleşim alanlarından, faunadan, toprak yüzeyinden ve çalışma sırasında kullanılan aracın üzerinden toplam 45 adet katı ve toz numunesi alınmıştır.

Bu numunelerin 16’sında asbest lifleri tespit edilmiştir. Bölgede 28-29-30 Ağustos günlerinde yağmur yağmış olması, özellikle fauna ve yerleşim alanlarının (çadır, konteyner vb.) yüzeyinde bulunan toz yoğunluğunu düşürmüştür de çadırların üzerinden ve bitki yüzeylerinden alınan numunelerde asbest tespit edilmesi, bölgenin asbest yayılımının olduğunun göstergesi olduğu vurgulanmıştır. Raporda; “2 gün boyunca ulaşımda kullanılan aracın yüzeyinden alınan numunelerde asbest tespit edilmiş olması ise sadece depremzedelerin, enkaz çalışmalarında çalışan işçilerin, gönüllülerin ve kamu personelinin değil, bölgede seyahat halinde olan herkesin asbest maruziyet riski taşıdığına göstergesidir.” ifadeleri yer almıştır.

Depremler, seller ve benzeri olayların doğanın kaçınılmaz bir parçası olduğu ancak, bu doğa olaylarının afete dönüşmesinin altında yatan sebebin, alınmayan tedbirler olduğu raporda vurgulanmıştır. Yetkililerin asbest gerçeğine ilişkin tedbir almak yerine “havada asbest

bulunmuyor” türünden yaptığı açıklamaların Çernobil benzeri felaketler sonrasında ekran başında çay içen yetkililerin açıklamalarını hatırlattığına dikkat çekilmiştir. Yapılan bu çalışma, Hatay’da yaşanan asbest tehdidinin boyutlarını açıkça göstermektedir. Bu tehdit görmezden gelinmek yerine, alınması gereken acil önlemler hayata geçirilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Belirlenmiş hafriyat depolama yerleri dışındaki tüm döküm işlemlerinin acilen durdurulması ve belirlenen alanların listesinin ve konumunun kamuoyuna açıklanması sağlanacak mıdır?
2. Belirlenen alanların TMMOB, kent/ekoloji örgütleri ve yerel temsilciler tarafından denetlenmesi planlanacak mıdır?
3. Çok sayıda kimyasal içeren enkaz atıklarının, tehlikeli atık depolama şartlarını karşılayan ve sızdırmazlığı sağlanmış depo alanlarında tutulması sağlanacak mıdır?
4. Enkaz kaldırma işlemlerinin sulama yapılarak, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından gerekli önlemler alınarak yapılması sağlanacak mıdır?
5. Yıkılan ve hasarlı evlerin asbest ve başkaca tehlikeli madde içerip içermediğine dair envanter kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
6. Asbest ve tehlikeli kimyasal içeren hafriyatlar bilimsel yöntemler ile ayrıştırılıp bertaraf edilecek; yaşam döngüye zarar vermeyecek biçimde depolanacak mıdır?
7. Bakanlığınızın enkaz kaldırma ve döküm çalışmalarından sorumlu kamu kurumları ile ekoloji örgütleri, meslek odaları, kent konseyleri, sendikalar vb. yerel tüm öznelerin içinde olduğu şeffaf ortak bir koordinasyon kurulması için çalışmaları var mıdır?
8. İlgililerin asbest içeren katı maddelerle ilgili gerekli tedbirlerin alınmasının yüklenici firmaların sorumluluğunda olduğu açıklamasına binaen bahsi geçen yüklenici firmaların denetimi yapılmakta mıdır?
9. Bugüne kadar yüklenici firmalar asbest içeren katı maddelerle ilgili ne gibi tedbirler almıştır?

10. Bugüne kadar bertaraf edilen asbestli malzeme miktarı deprem bölgesinde il bazlı nedir?
11. Deprem ardından oluşan atığın yönetimini fiilen gerçekleştiren yüklenici firmaların kaçında Çevre Mühendisi istihdamı sağlanmıştır?